

Jalkapallon vaiettu matka valtalajiksi

Kiitos lukunäytteen lataamisesta!

Jalkapallon vaiettu matka valtalajiksi on kirja, joka pureutuu syvästi jalkapallon historiaan ja sen vaiettuihin ongelmiin. Korruptio on ajanut vahvasti jalkapalloilun kasvua historian saatossa ja moni poliitikko on liittynyt jalkapallon kasvuun ottaen vastaan lahjuksia, lobaten kisoja tai pyrkien puhdistamaan oman maansa mainetta maailmalla. Jalkapallon avulla on oikeutettu paljon ihmisoikeusloukkauksia ja jopa sotia.

Tämän lukunäytteen jälkeen sinulla on mahdollisuus ostaa koko kirja. Lupaan sinulle, ettet pety. Lisäksi saat lukea lisää paljastuksia, joista muilla ei ole tietoa.

Voit ostaa kirjan esimerkiksi Books on Demandista:

<https://www.bod.fi/kirjakauppa/jalkapallon-vaiettu-matka-valtalajiksi-santeri-kaerki-9789528045762>

6.2 Ihmisoikeudet ja korruptio jalkapallossa

Jalkapallon globalisoitumisen yksi tärkeimpiä henkilöitä oli João Havelange, josta puhuttiin aiemmin tässä kirjassa. Hänen valtakautensa kesti peräti vuoteen 1998 asti. Pian valtakauden päättymisen jälkeen Havelange kohtasi useita eri korruptiosyytöksiä, kun häntä syytettiin useista lahjuksista liittyen muun muassa kisa- ja sponsorijärjestelyihin. Summat kulkivat useissa kymmenissä miljoonissa ja Havelangen toimintaa tutkittiin jopa oikeudessa asti 2010-luvulla. Tuomiota Havelange ei koskaan kuitenkaan saanut, vaikka vahvat epäilyt syyllisyydestä jäivät elämään. Hän erosikin vuonna 2013 kunniapuheenjohtajan paikaltaan korruptioepäilyjen takia⁷⁹.

Korruptioepäilyt seurasivat myös FIFA:n seuraavaa puheenjohtajaa Sepp Blatteria, joka oli ehtinyt hallita kattojärjestöä vuodesta 1998 lähtien. Sepp Blatterin aikana FIFA jatkoi kasvuaan entisestään ja tulovirrat moninkertaistuvat. Tosin Blatterin aikakauden alkupuolta varjosti Havelangen

aikana tapahtuneet epäselvyydet FIFA:n entisen markkinointikumppanin ISL:n kanssa, jotka liittyivät lahjontaan.

Blatterin aikakaudella jalkapalloa vietiin entistä enemmän Afrikan ja Aasian maihin ja kehitysohjelmaa kasvatettiin entisestään, projektin huipennuttua vuoden 2010 Etelä-Afrikan kisoihin. Toisaalta myös esimerkiksi Qatarin kisat vuonna 2022 voidaan osittain nähdä saavutuksena jalkapallon leviämisestä, sillä kerta on ensimmäinen, kun kisoja käydään arabimaassa ja vasta toinen MM-kilpailu Aasiassa. Samalla Afrikasta ja Aasiasta kisoihin pääsee mukaan peräti yhdeksän tai kymmenen maata Qatarin kisoihin.

2010-luvun korruptioskandaalin tutkinnan alettua vuoden 2015 Blatterin uudelleenvalinnan jälkeen Blatterin myöntämät kisat vuodelle 2010 Etelä-Afrikkaan, 2018 Venäjälle ja 2022 Qatarin nousivat ikävään valoon mediassa. Kisojen järjestämisestä oli suoritettu suuria maksuja pimeästi ja äänestykseen osallistuneita eri liittojen edustajia oli lahjottu eri tavoilla. Sveitsissä suoritettu Yhdysvaltain liittovaltion aloittama tutkinta johti lopulta sekä Sepp Blatterin että UEFA:n presidentin Michel Platinin eroihin, minkä lisäksi erilaisia sponsoridiilejä ja muita järjestelytoimia

alettiin tutkia tarkemmin. Samalla pidätettiin useita merkittäviä jalkapallon parissa toimineita henkilöitä muun muassa rahanpesu- ja petossyytteiden takia. Näiden syytösten kautta FIFA:n maine tahriintui vielä nykypäiväänkin asti ja esimerkiksi nykyinen puheenjohtaja Gianni Infantino on joutunut eri korruptioepäilyjen kohteeksi.

FIFA:n valinnat perusteltiin alun perin näihin aiemmin mainittuun kolmeen maahan esimerkiksi siten, että Etelä-Afrikan kisat edistäisivät afrikkalaista jalkapalloilua. Venäjää vastaavasti keuhuttiin kisajärjestäjänä kokeneeksi ja uskottiin heidän voivan tarjota hyvät tilat urheilulle. Qatar vastaavasti nähtiin paikkana, jonne jalkapallotuotetta voidaan viedä uutena alueena. Korruptiosyytösten kautta voitiin huomata, etteivät FIFA:n perustelut kestä päivänvaloa. Jalkapallotuotteen vieminen näihin kohteisiin johtui puhtaasti siitä, että sekä eri maiden palloliittojen johtajat että FIFA:n korkeimmat virkamiehet saivat lahjuksia MM-kisoja hakeneilta mailta. Kaikissa näissä kisaisänniksi valituissa maissa demokratian tilanne on vähintään kyseenalainen ja etenkin Venäjällä ja Qatarissa ihmisoikeusrikkomukset ovat arkipäivää. Venäjällä ei ole kovin laajaa sananvapautta ja esimerkiksi

seksuaalivähemmistöihin kohdistuvat vainot ovat vielä nykypäivää. Lisäksi kisojen tarkoitus on Venäjällä ja Qatarilla sama, kuin niin monella taholla oli toisen maailmansodan jälkeisessä maailmassa, eli näyttää maailmalle, kuinka paljon parempi oma järjestelmä on ja kuinka elämä on oikeasti todella samanlaista kuin länsimaissa ja ihmisoikeusrikkomuksia ei ole olemassa. Kisojen alta saatetaan ajaa ihmisiä pois kodeistaan ja toisaalta toimittajille ei näytetä sitä, millaista on tavallisen kansalaisen elämä. Etenkin Qatar on saanut vuoden 2022 kisojen järjestelyistä paljon palautetta ihmisoikeusjärjestöiltä, sillä siellä on raportoitu olleen työntekijöitä töissä suorastaan orjuutettuna ja aivan olemattomalla palkalla, minkä lisäksi heiltä on viety passit pois, etteivät he karkaa. Työajat ovat kohtuuttomat ja työturvallisuus on niin pahasti laiminlyöty, että kuolonuhreja on ollut jopa tuhansia stadioneita rakentaessa. Toisaalta Qatar on eri lehtitietojen pohjalta puuttunut räikeimpiin rikkomuksiin kansainvälisten järjestöjen ja valtioiden painostuksesta. Tämä on jälleen kerran osoitus, että jalkapalloa kohtaan voidaan tehdä politiikkaa ja toisaalta jalkapallo ei ole irrallinen globaalista poliittisesta toimintaympäristöstä.

Kisat eivät myöskään välttämättä vie jalkapalloa lajina millään tavalla eteenpäin valtion sisällä tai sen lähialueilla, vaan kisojen tarkoitus on vain vahvistaa Qatarin hallitsijoiden asemaa ja tarjota todellisuutta ruusuisempaa kuvaa maasta maailmalle. Esimerkiksi Qatarissa tapahtuvat ihmisoikeusloukkaukset ovat täysin päinvastaista, mitä FIFA ajaa omissa ohjelmissaan ja mitä se edellyttää jäsenmailtaan. Vaikka kisat hankittiin lahjonnan avulla Qatariin, niin silti kisojen säilyttäminen siellä asettaa kattojärjestön kyseenalaiseen valoon. Ilmeisesti kisoista saatava taloudellinen hyöty menee ihmisoikeuksien edelle, vaikka kisojen peruminen olisi FIFA:n sopimusten kautta täysin mahdollista. Qatarin ihmisoikeustilanne on mennyt siihen, että osa jalkapalloilevasta maailmasta suunnittelee jopa boikotoivansa kisoja. Laajaa yhteistä rintamaa tälle ajatusmallille ei kuitenkaan ole, mikä kertonee jalkapalloväen tarpeesta alleviivata edelleen vanhaa ajatusmalliansa siitä, että jalkapallo olisi politiikasta erillään oleva saareke, eikä urheilua ja politiikkaa tulisi sekoittaa keskenään. Silti on absurdia, että viemällä kisat vaikkapa Qatariin, FIFA antaa itse hiljaisen hyväksynnän Qatarin ihmisoikeuksia polkevalle politiikalle. Lisäksi Venäjän ja Qatarin hankkeet saada jalkapallon MM-kisat ovat lähteneet liikkeelle juuri poliittisesta lobbauksesta, ja

esimerkiksi Vladimir Putin kävi useamman kerran keskustelua FIFA:n johtavien tahojen kanssa kisojen saamiseksi. Jos maan ylin poliittinen eliitti osallistuu kisojen hakuprosessiin, eikö se kerro juuri kisojen poliittisuudesta, ei siitä, että jalkapallo olisi kaikesta erillään oleva toimija?